

Handläggare
Elin Sylvan
Telefon: 08-50825473**Till**
Socialnämnden
2025-11-25

Remiss av Förbud mot att bruka lustgas i berusningssyfte på offentliga platser

Svar på remiss från Kommunstyrelsen, Dnr KS2025/1195

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har i budget 2025 fått i uppdrag att utreda ett förbud mot att använda lustgas i berusningssyfte på offentliga platser. Bakgrunden är ett ökande bruk av lustgas såväl nationellt som i Stockholms stad under de senaste åren vilket lett till medicinska skador, ordningsstörningar och nedskräpning.

En ny lag infördes 1 juli 2025 med bland annat förbud mot försäljning av lustgas. Den reglerar dock inte själva användningen. Stadsledningskontoret föreslår därför att kommunfullmäktige, efter beredning hos kommunstyrelsen, fattar beslut om att införa en ny bestämmelse i de lokala ordningsföreskrifterna om att lustgas inte ska få brukas som berusningsmedel på offentlig plats i staden. Platserna är det som inom staden är tätort eller allmän plats, vilket i praktiken är en stor majoritet av stadens yta. Bruket av lustgas har varit utbrett och snäva gränsdragningar i ordningsföreskrifterna om försäljningsförbud sedan tidigare, fick problematiken delvis att flytta utanför det reglerade området. Stadsledningskontoret bedömer att förslaget ligger i linje med stadens trygghetsprogram och samverkansöverenskommelsen med polisen samt stödjer målsättningen att Stockholm ska vara en trygg och säker stad.

Socialförvaltningen ställer sig positiv till förslagen att införa ordningsföreskrifter mot bruk av lustgas på offentliga platser. Detta ger polisen rådighet att ingripa enligt ordningslagen om bruk av lustgas fortsätter att skapa ordningsstörningar trots den nya lagstiftningen som förbjuder försäljning av gasen.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialnämnden remitterat tjänsteutlåtandet Dnr 2025/1195 *Förbud mot att bruka lustgas i berusningssyfte på offentliga platser*. Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, Bromma stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd och Järva stadsdelsnämnd.

Ärendets beredning

Tjänsteutlåtandet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 19 november. Funktionshinderrådet har getts möjlighet att behandla ärendet den 20 november.

Ärendet

Kommunstyrelsen fick i uppdrag i budget för 2025 att utreda ett förbud mot att använda lustgas på offentliga platser. Stadsledningskontoret föreslår efter sin utredning att kommunfullmäktige ska besluta om en ny paragraf som tillägg till de lokala ordningsföreskrifterna:

”XX § Lustgas får inte brukas som berusningsmedel på offentlig plats inom det område som anges på bifogad karta (bilaga 1).”

Bakgrunden till det föreslagna tillägget till ordningsföreskrifterna handlar om ett kraftigt ökat bruk av lustgas de senaste åren vilket lett till larm från giftinformationscentralen om ökade medicinska skador för användare och till ordningsstörningar, miljöpåverkan och omfattande nedskräpning i både staden och i landet.

Konsekvenserna av det ökade bruket i Sverige ledde fram till en ny lag 1 juli 2025 med bland annat bestämmelser om förbud mot försäljning av lustgas i syfte att motverka användning. Dock finns inte någon lag som reglerar bruket. I lagens proposition beskrivs att kommuner får besluta om ordningsföreskrifter som behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats och att den nya lagen inte begränsar kommunernas utrymme att fatta sådana beslut.

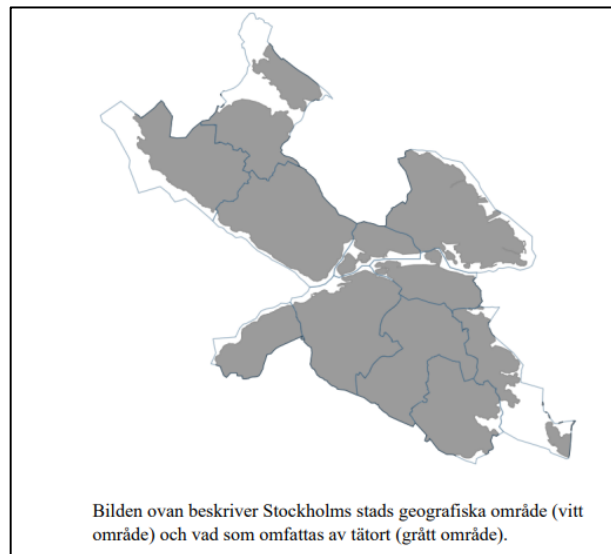
I Stockholm har ordningsföreskrifterna tidigare (2023) nyttjats för att reglera försäljning av lustgas genom att göra försäljning tillståndspliktig i ett avgränsat område under vissa tider på dygnet.

Lustgasbruket har varit utbrett över staden, och sett till den omfattande nedskräpningen och var tomma lustgastuber påträffats så sker även bruket på många olika platser. Att bruket av lustgas utgör ett reellt ordningsproblem i staden bekräftas av en rad aktörer så som fältverksamhet, ordningsvakter, renhållningspersonal, miljö- och hälsoskydds-inspektörer och

företrädare för Polismyndigheten samt i prop.2024/24:127 s 20 och av bland annat Länsstyrelsen i Stockholm.

Polisen ser att de med nya lokala ordningsföreskrifter får ökade möjligheter att agera mot bruk av lustgas för att öka tryggheten.

Stadsledningskontoret har i sin utredning landat i att föreslå att förbudet mot bruk av lustgas ska gälla på offentlig plats utifrån den geografiska definitionen *tätort* vilket innebär att majoriteten av stadens yta att innefattas av förbudet.

Enligt HFD 2018 ref 75 får ordningsföreskrifterna inte avse ett större geografiskt område än vad som är påkallat i det enskilda fallet. Stadsledningskontoret argumenterar för att tidigare begränsningar inte varit tillräckliga och att bruket är så pass utspritt och utbrett och att regelverk utifrån små avgränsade områden bidrar snarare leder till förflyttning än lösning på ordningsproblematiken.

Avslutningsvis framförs att ett förbud att använda lustgas inte kan anses lägga onödigt tvång på allmänheten eller innebära obefogade inskränkningar i den enskildes frihet. Detta då intag av lustgas i berusningssyfte är ett fenomen som typiskt sett kan innebära störning.

Stadsledningskontoret framför att ett av de övergripande målen med Stockholms stads samverkansöverenskommelse med Polisregion Stockholm är att öka tryggheten.

Stadsledningskontoret lyfter även att förslaget ligger i linje med syftet med stadens trygghetsprogram, att öka trygghet och minska brottslighet genom ett systematiskt arbete som bygger på aktuella data, kartläggningar, orsaksanalyser och väl övervägda åtgärder.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till förslagen från kommunstyrelsen.

Socialnämnden har under flera år arbetat bland annat med informationsinsatser kopplat till lustgas. Stadens fältverksamheter och ungdomsjouren har över tid stött på unga och unga vuxna som använt lustgas, liksom rester av bruk.

Efter att den nya lagen trädde i kraft 1 juli 2025 har flera stadsdelsförvaltningars fältgrupper konstaterat att de ser mindre rester av bruk medan andra stadsdelsförvaltningar ser fortfarande lustgastuber i den offentliga miljön.

Det finns en stor förväntan på att lagen som begränsar försäljningen, som hittills skett helt öppet, ska göra att färre köper och använder lustgas. Det är ännu oklart om önskad effekt uppnås av lagen men bruket behöver stoppas eftersom det utöver ordningsstörningar vållar individer som brukar lustgas regelbundet över tid stora och ibland livslånga skador på bland annat nervsystemet. Om polisen får rätt verktyg och kan ingripa mot bruk av lustgas kanske de kan hindra att individer fastnar i skadligt bruk och beroende av lustgas.

Veronica Carstorp Wolgast
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Tjänsteutlåtande Dnr KS 2025/1195

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Carstorp Wolgast, Socialdirektör	2025-11-13
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2025-11-13